

APSTIPRINĀTS

ar Ilūkstes novada domes sēdes 29.06.2020.
lēmumu Nr.157 (protokols Nr.9, 9.§) "Par Ilūkstes
novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam
apstiprināšanu"

ILŪKSTES NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2020.-2026. GADAM

STRATĒĢISKĀ DAĻA

SATURS

Ievads.....	3
Metodoloģija.....	4
1. Ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi.....	5
2. Vidēja termiņa stratēģiskie uzstādījumi	6
3. Saskaņotība un pēctecība	11
3.1. Eiropas strukturālie un investīciju fondi 2021.-2027. gada programmēšanas periodā	12
3.2. Atbilstība nacionāla līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem	13
3.3. Atbilstība vidēja termiņa reģionāla līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentam	19
3.4. Atbilstība vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem	20

IEVADS

Ilūkstes novada Attīstības programma 2020.–2026. gadam (turpmāk arī – Ilūkstes novada AP 2020–2026) ir pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteiktas novada attīstības prioritātes nākamajiem septiņiem gadiem, izvirzīti rīcības virzieni un tam pakārtotie uzdevumi, kurus pašvaldība sadarbībā ar iesaistītajām pusēm ir apņēmusies īstenot novada un tā iedzīvotāju labā. Plānošanas dokuments kalpos par pamatu vietējiem iedzīvotājiem teritorijas un iesaistīto pušu interešu aizstāvēbai un ieceru realizācijai turpmākajos gados.

Attīstības programmā nosaka:

- ∞ novada attīstības prioritātes;
- ∞ rīcības virzienus, uzdevumus, to īstenotājus;
- ∞ finanšu resursus ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai;
- ∞ īstenošanas uzraudzību un novērtēšanu.

Attīstības programmas stratēģiskā daļa ir viena no piecām plānošanas dokumenta sadaļām (Attēls 1), kurā tiek veikta novada ilgtermiņa un vidēja termiņa stratēģisko uzstādījumu savstarpējā sasaiste (Attēls 2).

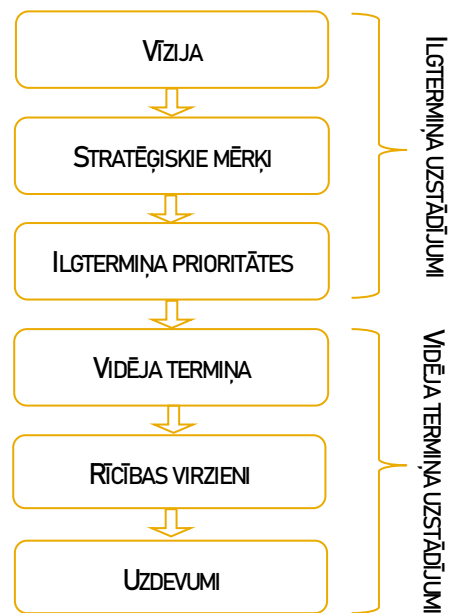

ATTĒLS 1. ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS SASTĀVDAĻAS

Viens no būtiskākajiem nosacījumiem, lai veicinātu ilgtermiņa uzstādījumu sasniegšanu, ir noteikt vidēja termiņa prioritātes. Vidēja termiņa prioritātes tiek noteiktas, ņemot vērā novada resursus, iespējas, pašreizējo situāciju, iedzīvotāju aptaujas, un organizēto tematisko darba grupu rezultātus. Vidējā termiņa prioritāšu sasniegšanai tiek noteikti rīcības virzieni, kas nosaka konkrētus pasākumus, lai tiktu īstenotas novada noteiktās prioritātes un mērķi.

Izstrādājot Ilūkstes novada attīstības programmu 2020. – 2026. gadam, tiek izvērtēti Ilūkstes novada, kaimiņu novadu, Latgales plānošanas reģiona un nacionālā līmeņa plānošanas dokumenti.

Attīstības programmas izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Ilūkstes novada pašvaldības domes 2019. gada 31. janvāra lēmumu Nr.10 “Par Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.–2026. gadam izstrādes uzsākšanu” (prot. Nr.1, 10.§), un tā pielikumu “Darba uzdevums Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.–2026. gadam izstrādei”.

ATTĒLS 2. STRATĒĢISKO UZSTĀDĪJUMU STRUKTŪRA

Dokumentā izmantotas Ilūkstes novada pašvaldības publiski pieejamās fotogrāfijas. Shēmu autors ir izstrādātājs.

METODOĻIJA

Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026. gadam izstrādāta vadoties pēc:

- ∞ Ilūkstes novada pašvaldības domes apstiprinātā darba uzdevuma (pielikums Ilūkstes novada pašvaldības domes 2019. gada 31. janvāra lēmumam Nr.10 "Par Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026.gadam izstrādes uzsākšanu" (prot. Nr.1, 10.§);
- ∞ Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumiem Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem", kuri nosaka attīstības programmas izstrādes procedūru un saturu;
- ∞ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātajiem "Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī" (2019. gada 7. janvāra redakcija) ieteikumiem, ievērojot integrēto pieeju un tematisko pieeju pašreizējās situācijas raksturojuma un analīzes veikšanā;
- ∞ metodiskā materiāla „Sasaistes izveidošana starp teritorijas attīstības plānošanu un budžeta plānošanu vietēja līmenī” (izstrādāts 2015. gadā).

Saturiski un strukturāli Attīstības programma sastāv no sekojošām sadaļām:

- ∞ Pašreizējās situācijas raksturojums, kuru var izmantot par pamatu visiem Ilūkstes novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Sējums ir kā informatīvs materiāls, kuru pastāvīgi var aktualizēt (redakcija sagatavota 2019. gada nogalē);
- ∞ Stratēģiskā daļa;
- ∞ Rīcības plāns (7 gadiem);
- ∞ Investīciju plāns (sagatavots MS Excel formātā 3 gadiem);
- ∞ Īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība;
- ∞ Pārskats par attīstības programmas izstrādes procesu un sabiedrības līdzdalības pasākumiem.

Lai sasniegtu Attīstības programmas izstrādes mērķi un racionāli izvērtētu Ilūkstes novada attīstības perspektīvu, dokumenta izstrādē izmantotas sekojošas metodes:

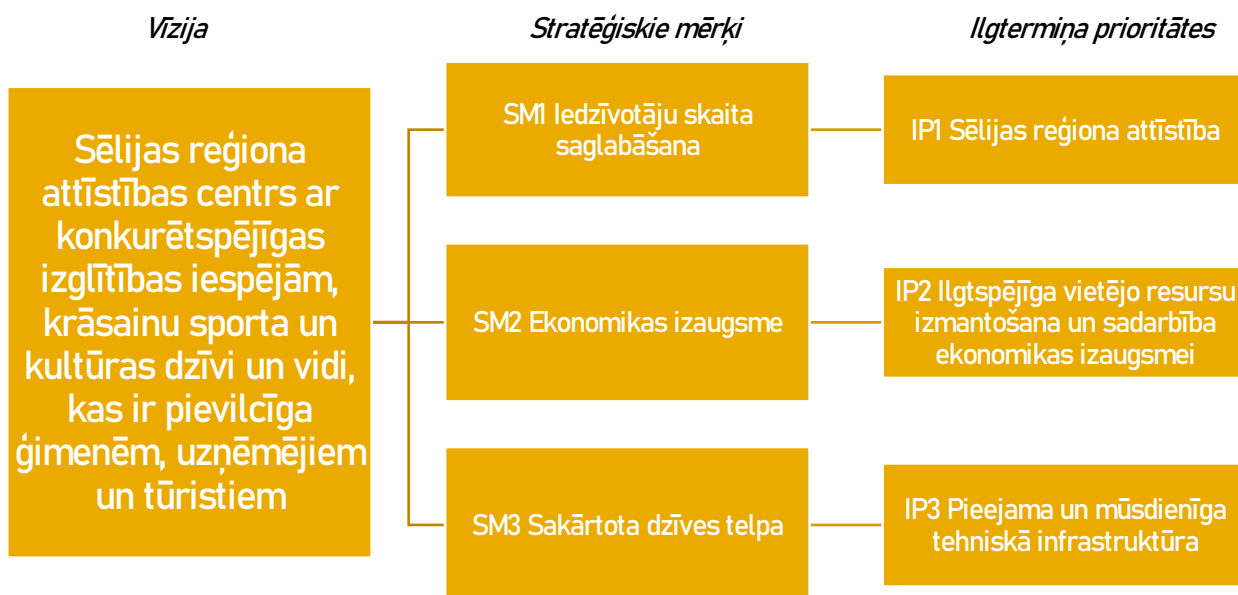
- ∞ saistīto nacionālā līmeņa un Latgales plānošanas reģiona un blakus esošo pašvaldību – Aknīstes novads (Zemgales plānošanas reģions), Jēkabpils novads (Zemgales plānošanas reģions), Daugavpils novads (Latgales plānošanas reģions)– vidēja termiņa plānošanas dokumentu izvērtēšana;
- ∞ pašvaldības plānošanas dokumentu (Ilgtspējīgas attīstības stratēģija, Teritorijas plānojums) izvērtēšana;
- ∞ iedzīvotāju aptaujas organizēšana, tās rezultātu apkopošana un analīze (rezultāti iekļauti pašreizējās situācijas raksturojumā). Kopumā anketēšanā piedalījās *X respondenti jeb X%* no novada kopējā iedzīvotāju skaita virs 15 gadiem. Tika noskaidrots sabiedrības redzējums par novada attīstību nākotnē, aktuālām problēmām un novērtēts novadā pieejamo pakalpojumu un infrastruktūras pieejamība un kvalitāte;
- ∞ uzņēmēju aptaujas organizēšana, tās rezultātu apkopošana un analīze (rezultāti iekļauti pašreizējās situācijas raksturojumā). Kopumā anketēšanā piedalījās *6 respondenti*. Tika noskaidrotas Ilūkstes novada uzņēmēju domas par uzņēmējdarbības vidi novadā un iespējamiem uzlabojumiem;
- ∞ statistikas datu un ikgadējo pašvaldības publisko pārskatu apkopošana un analīze (galvenokārt izmantoti pieejamie dati par periodu no 2013.-2019. gadam);
- ∞ tematiskās darba grupas piedaloties dažādu nozaru speciālistiem, viedokļu līderiem un citiem interesentiem, kurās tika veikta jomu / nozaru esošais novērtējums un sniegti priekšlikumi to attīstībai jeb uzlabojumiem;
- ∞ darbs vadības darba grupā, kurā sanāksmju laikā veikta redakcijas izvērtēšana, attīstības virzienu, prioritāšu, plānoto rīcību un investīciju projektu izstrāde;
- ∞ nozaru speciālistu, pašvaldības vadības iesaiste dokumenta izstrādes procesā.

1. ILGTERMIŅA STRATĒĢISKIE UZSTĀDĪJUMI

Ilūkstes novada ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi noteikti Ilūkstes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013.-2030. gadam (turpmāk arī – Ilūkstes novada IAS 2013-2030), tajā nosprausti mērķi, kurus sabiedrība pašvaldības vadībā vēlas sasniegt ilgtermiņā. Ilūkstes novada IAS 2013-2030 ir hierarhiski augstākais ilgtermiņa vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments Ilūkstes novadā, kas vienlaikus kalpo par ietvaru novada attīstības plānošanai stratēģiskā un telpiskā līmenī. Tā nosaka novada ilgtermiņa attīstības redzējumu, mērķus, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu līdz 2030. gadam.

Stratēģiskie mērķi (SM) balstīti uz iedzīvotāju skaita saglabāšanu, ekonomikas izaugsmi un sakārtotas dzīves telpas veidošanu. Ilgtermiņa prioritātes (IP) ir teritorijas attīstības vispārējā aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā, salīdzinājumā ar citām attīstības aktualitātēm Ilgtermiņa prioritātes ietver svarīgākos nosacījumus, lai veicinātu stratēģisko mērķu sasniegšanu – Sēlijas reģiona attīstība, ilgtspējīga vietējo resursu izmantošana un sadarbība ekonomikas izaugsmei, kā arī pieejama un mūsdienīga tehniskā infrastruktūra. (Attēls 3)

Ilūkstes novads sevi ilgtermiņā redz kā Sēlijas reģiona attīstības centru ar konkurētspējīgas izglītības iespējām, krāsainu sporta un kultūras dzīvi un vidi, kas ir pievilcīga ģimenēm, uzņēmējiem un tūristiem. (Attēls 3)

ATTĒLS 3. ILŪKSTES NOVADA VĪZIJA, STRATĒĢISKIE MĒRĶI UN ILGTERMIŅA PRIORITĀTES

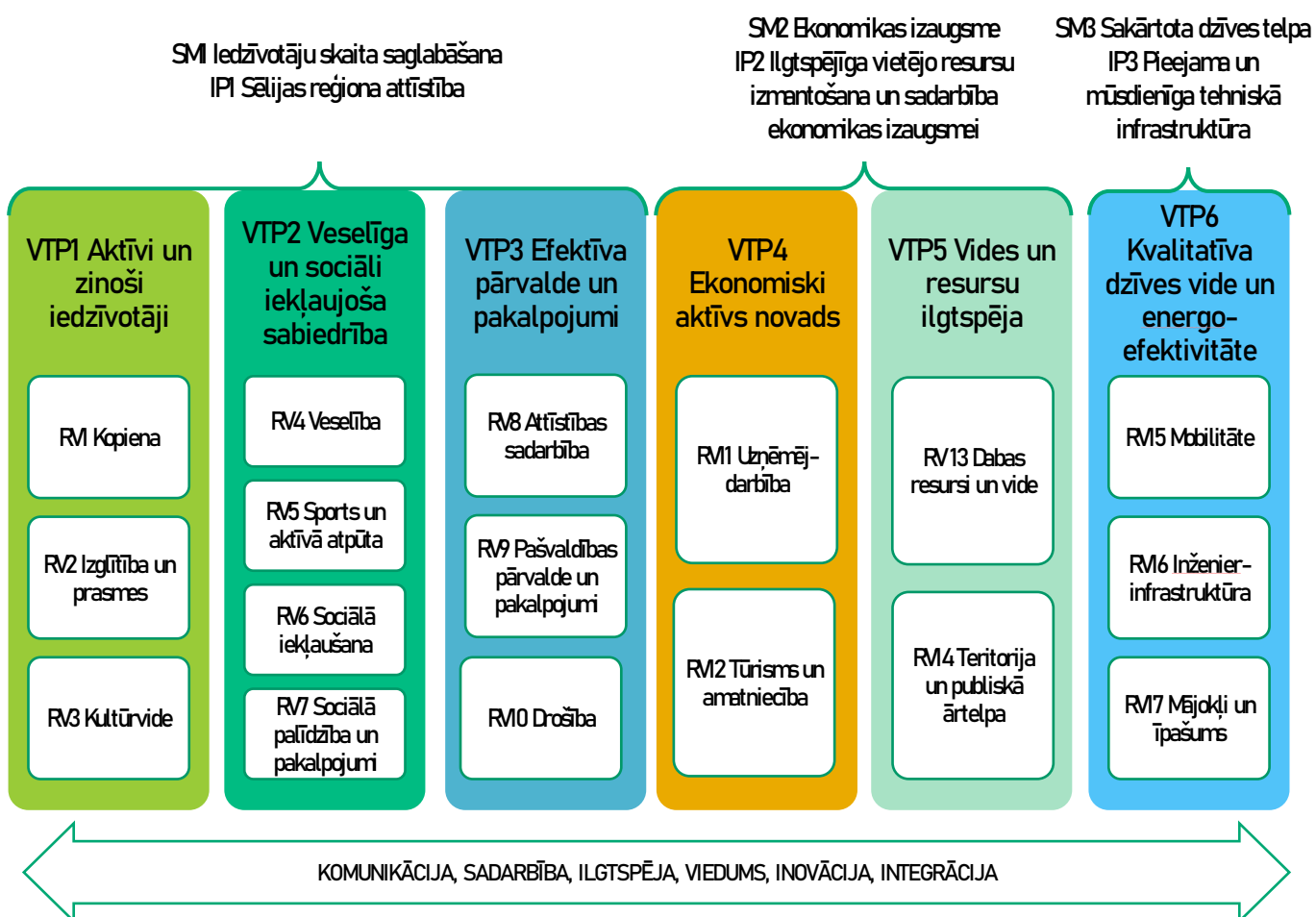
Ilūkstes novada IAS 2013-2030 noteikta teritorijas ekonomiskā specializācija jeb esošās spēcīgākās jomas un potenciālie ekonomiskās attīstības virzieni:

- ∞ lauksaimniecība (t.sk. zemkopība un lopkopība), jo īpaši ekoloģiski tīru produktu ražošana,
- ∞ kokrūpniecība (t.sk. mežsaimniecība, mežistrāde, koka izstrādājumu ražošana),
- ∞ tūrisms (t.sk. izmitināšanas, ēdināšanas pakalpojumi) - izglītojošais (izziņas) tūrisms, ekotūrisms, kultūras un sporta tūrisms, medību tūrisms, piedzīvojumu tūrisms. Īpaši liels attīstības potenciāls ir pārtikas amatniecībai un audumu, keramikas un koka izstrādājumu ražošanai. (Ilūkstes novada IAS 2013-2030)

2. VIDĒJA TERMIŅA STRATĒĢISKIE UZSTĀDĪJUMI

Ilūkstes novada pašvaldības prioritātes (Attēls 4) nākamajiem septiņiem gadiem ir aktīvi un zinoši iedzīvotāji, veselīgas un sociāli iekļaujošas sabiedrības veidošana, efektīvas pārvaldes un pakalpojumu nodrošināšana, ekonomiski aktīva novada attīstība, vides un resursu ilgtspēja, kā arī kvalitatīvas dzīves vides veidošana un energoefektivitāte. Fokusējot pašvaldības darbību šo prioritāšu sasniegšanas virzienā, tiks veicināta Ilūkstes novada teritorijas virzība uz tās vīzijas - Sēlijas reģiona attīstības centrs ar konkurētspējīgas izglītības iespējām, krāsainu sporta un kultūras dzīvi un vidi, kas ir pievilcīga ģimenēm, uzņēmējiem un tūristiem - un stratēģisko mērķu sasniegšanu.

Sēlijas reģiona attīstības centrs ar konkurētspējīgas izglītības iespējām, krāsainu sporta un kultūras dzīvi un vidi, kas ir pievilcīga ģimenēm, uzņēmējiem un tūristiem

ATTĒLS 4. ILŪKSTES NOVADA VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES (VTP) UN RĪCĪBAS VIRZIENI (RV) 2020.-2026. GADAM SASAISTĒ AR ILGTERMIŅA UZSTĀDĪJUMIEM

Vidēja termiņa prioritātes veido stratēģisko ietvaru arī turpmāk nosakāmiem mērķiem, rīcības virzieniem, no tiem izrietošiem uzdevumiem un rīcībām. Ilūkstes novada attīstības programmā 2020.-2026. gadam izvirzītās vidēja termiņa prioritātes un rīcību virzieni ir saskaņā ar augstākiem nacionāla, reģionāla un vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem. Prioritātes izriet no Ilūkstes novada resursu, attīstības tendenču, izaicinājumu un iespēju raksturojuma un vērtējuma, tematisko darba grupu priekšlikumos un iedzīvotāju aptaujas anketās paustajām idejām un vispārējām tendencēm attīstības plānošanā. Pašvaldības uzdevums ir pamatot savas vajadzības un plānotās rīcības, to lietderību, kas ietver ekonomiskumu, efektivitāti un produktivitāti.

Definētās vidēja termiņa prioritātes (Attēls 4) ir vienlīdz līdzvērtīgas, tās aptver visu vietējās pašvaldības darba lauku, veicamās funkcijas, un tikai kompleksa, racionāla un pārdomāta uzdevumu īstenošana var veicināt novada attīstību, uzlabojot darba un dzīves vides kvalitāti novada iedzīvotājiem. Svarīga ir rīcības virzienu savstarpējā integrācija un saskaņota ieviešana, kas atspoguļojas sadarbībā projektu un pasākumu ieviešanā. Horizontālās prioritātes, kas jāņem vērā visos rīcības virzienos, ir komunikācijas, sadarbības, ilgtspējas, vieduma, energoefektivitātes, inovāciju un integrācijas veicināšana, vienlaicīgi samazinot administratīvo slogu un birokrātiju pašvaldības pārvaldībā, uzlabojot arī sniegto pakalpojumu dizainu, kur tas iespējams.

Rīcības virzieni formulēti kā jomas, nozares, akcentējot, ka visi definētie virzieni ir vērsti uz to attīstību, izaugsmi, pilnveidi visos aspektos. Pašvaldības plāni attīstīt katru no nozarēm iezīmējas uzdevumos un pasākumos, kuri detalizēti Rīcību plānā un projektos, kas paredzēti Investīciju plānā, tādā veidā iezīmējot prioritāri īstenojamās aktivitātes. Īpaši svarīga ir rīcību virzienos definēto attīstāmo nozaru savstarpējā integrācija, kas atspoguļojas Rīcību un Investīciju plānā pie plānotajām starpnozaru aktivitātēm, projektiem.

Tabula 1, Tabula 2 un Tabula 3 atspoguļoti ilgtermiņa mērķu sasniegšanai izvirzītās vidēja termiņa prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi, uz ko balstoties veidots Rīcības plāns.

TABULA 1. PIRMĀ STRATĒĢISKĀ MĒRĶA SASNIEGŠANAI IZVIRZĪTĀS VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES, RĪCĪBAS VIRZIENI UN UZDEVUMI

SM 1 IEDZĪVOTĀJU SKAITA SAGLABĀŠANA, IP 1 SĒLIJAS REĢIONA ATTĪSTĪBA	
VTP1 Aktīvi un zinoši iedzīvotāji	
RV1 KOPIENA	U.1.1. Veicināt sabiedrības iesaisti, pašiniciatīvu un lokālpatriotismu U.1.2. Sekmēt nevalstiskā sektora darbību un ilgtspēju U.1.3. Īstenot jaunatnes politiku
RV2 IZGLĪTĪBA UN PRASMES	U.2.1. Nodrošināt pieejamus un kvalitatīvus izglītības pakalpojumus U.2.2. Pilnveidot un attīstīt prasmes un iemaņas dažādām mērķa grupām U.2.3. Pilnveidot izglītības iestāžu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi
RV3 KULTŪRVIDE	U.3.1. Nodrošināt daudzpusīgu kultūras piedāvājumu U.3.2. Uzlabot kultūras iestāžu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi U.3.3. Saglabāt un attīstīt kultūrvēsturisko mantojumu un tradīcijas U.3.4. Sekmēt kultūrvēsturiskā mantojuma apsaimniekošanu un aizsardzību
VTP2 Veselīga un sociāli iekļaujoša sabiedrība	
RV4 VESELĪBA	U.4.1. Veicināt veselības aprūpes pakalpojumus pilnveidi U.4.2. Sekmēt veselības aprūpes infrastruktūras pilnveidi U.4.3. Veicināt veselīgu dzīvesveidu
RV5 SPORTS UN AKTĪVĀ ATPŪTA	U.5.1. Nodrošināt daudzveidīgas sporta un aktīvās atpūtas aktivitātes U.5.2. Pilnveidot sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi
RV6 SOCIĀLĀ IEKĻAUŠANA	U.6.1. Attīstīt sociāli iekļaujošu vidi U.6.2. Īstenot ģimeņu atbalsta pasākumus U.6.3. Īstenot senioru atbalsta pasākumus
RV7 SOCIĀLĀ PALĪDZĪBA UN PAKALPOJUMI	U.7.1. Pilnveidot sociālās palīdzības un pakalpojumu nodrošinājumu un kvalitāti U.7.2. Pilnveidot sociālās palīdzības un pakalpojumu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi

RV8 DROŠĪBA	U.8.1. Uzlabot sabiedrisko kārtību un pilnveidot drošības infrastruktūru U.8.2. Veicināt iestāžu sadarbību drošības sajūtas uzlabošanā
VTP3 Efektīva pārvalde un pakalpojumi	
RV9 ATTĪSTĪBAS SADARBĪBA	U.9.1. Nodrošināt ārējo sadarbību un starpnovadu komunikāciju U.9.2. Sekmēt Sēlijas reģiona sadarbību un attīstību
RV10 PAŠVALDĪBAS PĀRVALDE UN PAKALPOJUMI	U.10.1. Nodrošināt efektīvu pašvaldības darbību U.10.2. Attīstīt pašvaldības pakalpojumus U.10.3. Pilnveidot pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi

Kā pirmās vidēja termiņa prioritātes (Tabula 1) izvirzītas – aktīvi un zinoši iedzīvotāji, un sociāli iekļaujoša un veselīga sabiedrība, jo Ilūkstes novada iedzīvotāji ir galvenais vietējās teritorijas attīstības resurss.

Aktualizēti sabiedrības iesaistes un pašiniciatīvas jautājumi, lai attīstītu atbildību un rūpes par vietu, arī nevalstiskā sektora aktivitāti un sadarbību. Novadā līdz šim īstenota izglītības iestāžu tīkla optimizācija, tāpat ievērojami attīstīta sporta un veselību veicinoša infrastruktūra. Kvalitatīvas un pieejamas pirmsskolas, vispārējās, interešu un profesionālās ievirzes izglītības nodrošināšana arī nākošajā periodā ieņem nozīmīgu lomu. Aktīvs darbs turpināms gan kultūras, gan sporta, gan veselības veicināšanas jomā.

Attīstāma sociālā iekļaušana, īstenojami atbalsta pasākumi ģimenēm ar bērniem, senioriem, cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem. Ilūkstes novadā jau ir plašs ilgstošas sociālās rehabilitācijas un aprūpes piedāvājums, līdz ar to uzsvars liekams uz pakalpojumu uzlabošanu. Ņemot vērā, ka Ilūkstes novadā nav atsevišķi izveidotas pašvaldības policijas, jāattīsta sabiedriskās kārtības un drošības sistēma un infrastruktūra.

Vairāku pašvaldības pārziņā esošo sociālās vides jomu pakalpojumu pieejamības un kvalitātes attīstība ir tieši atkarīga no nacionāla līmeņa politikas un redzējuma. Tas attiecas uz izglītības iestāžu tīklu, sociālo aizsardzību – deinstitucionalizācijas pasākumiem, veselības aprūpi – ģimenes ārstu pieejamību u.c.

Turpinot pakāpeniski samazināties iedzīvotāju skaitam arī nākotnē, īpaši nozīmīgi ir izmantot pašvaldības līdzekļus efektīvāk un strādāt produktīvāk. Attīstāmi un uzlabojami pašvaldības sniegtie pakalpojumi, ievērojami labas pārvaldības principi, augsta kapacitāte, ieviešami inovatīvi, viedi risinājumi, attīstāma komunikācija ar sabiedrību un uzlabojams pakalpojumu dizains, t.sk., e-pakalpojumu pieejamība.

Ilūkstes novads ietilpst kultūrvēsturiskajā Sēlijas novadā, kas glabā nozīmīgu kultūrvēsturisko mantojumu un ir nododams nākamajām paaudzēm. Lai to sekmīgāk paveiktu, jāturpina sadarbība ar Sēlijas novada pašvaldībām – uz attīstību vērsta sadarbība var veicināt dzīves kvalitātes uzlabošanu un teritorijas ekonomisko izaugsmi, kopīgi attīstot dažādus pakalpojumus un infrastruktūru.

TABULA 2. OTRĀ STRATĒĢISKĀ MĒRĶA SASNIEGŠANAI IZVIRZĪTĀS VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES, RĪCĪBAS VIRZIENI UN UZDEVUMI

SM 2 EKONOMISKĀ IZAUGSME, IP 2 ILGTSPĒJĪGA VIETĒJO RESURSU IZMANTOŠANA UN SADARBĪBA EKONOMIKAS IZAUGSMEI	
VTP4 Ekonomiski aktīvs novads	
RV11 UZŅĒMĒJDARBĪBA	U.11.1. Veicināt iesaistīto pušu sadarbību ekonomiskās vides attīstībā U.11.2. Pilnveidot uzņēmējdarbības vides atbalsta instrumentus un infrastruktūru U.11.3. Veicināt lauksaimniecības attīstību
RV12 TŪRISMS UN AMATNIECĪBA	U.12.1. Veicināt iesaistīto pušu sadarbību tūrisma vides attīstībā U.12.2. Veicināt tūrisma un pakalpojumu nozares izaugsmi U.12.3. Veicināt amatniecības, mājražošanas attīstību U.12.4. Attīstīt tūrisma objektus un infrastruktūru
VTP5 Vides un resursu ilgtspēja	
RV13 DABAS RESURSI UN VIDE	U.13.1. Sekmēt dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu U.13.2. Sekmēt vides aizsardzību un vides stāvokļa uzlabošanu U.13.3. Sekmēt publisko ūdeņu apsaimniekošanu
RV14 TERITORIJA UN PUBLISKĀ ĀRTELPA	U.14.1. Uzlabot publiskās ārtelpas pieejamību un labiekārtojumu U.14.2. Veicināt neapsaimniekoto tīpašumu un degradēto teritoriju apsaimniekošanu un revitalizāciju U.14.3. Veicināt ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanu U.14.4. Uzlabot kapsētu teritoriju apsaimniekošanu un apbedīšanas sistēmu

Uzņēmējdarbības attīstība ir viens no galvenajiem teritorijas attīstības veicinātājiem. Pašvaldībai ir iespējas veicināt uzņēmējdarbības attīstību caur mērķtiecīgu sadarbību gan starp uzņēmējiem, gan pašvaldību. Nozīmīgu lomu uzņēmējdarbības atbalstā ieņem valsts un Eiropas Savienības fondu atbalsta programmas, tomēr pašvaldības rokās ir veicināt informācijas apmaiņu, sadarbības veidošanu savā teritorijā.

Ņemot vērā Ilūkstes novada ekonomisko specializāciju, uzsvars liekams arī uz atbalsta iespējām lauksaimniecībā, īpaši atbalstot mazo un vidējo ražošanu, lauksaimniecības produkcijas pārstrādi un netradicionālo lauksaimniecību, kokrūpniecību un tūrismu, uz kā pamata perspektīvā var attīstīties mazie un vidējie uzņēmumi.

Tāpat vietējai pašvaldībai ir nozīmīga loma tūrisma vides veidošanā, sadarbības veicināšanā, jaunu pakalpojumu izveides atbalstā, kam perspektīvā novada teritorijā saskatāmas plašākas attīstības iespējas, pateicoties esošajiem dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma resursiem.

TABULA 3. TREŠĀ STRATĒGISKĀ MĒRĶA SASNIEGŠANAI IZVIRZĪTĀS VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES, RĪCĪBAS VIRZIENI UN UZDEVUMI

SM 3 SAKĀRTOTA DZĪVES TELPA, IP 3 PIEEJAMA UN MŪSDIENĪGA TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA	
VTP6 Kvalitatīva dzīves vide un energoefektivitāte	
RV15 MOBILITĀTE	U.15.1. Uzlabot transporta infrastruktūru un satiksmes drošību U.15.2. Veicināt pasažieru pārvadājumu pieejamību
RV16 INŽENIER-INFRASTRUKTŪRA	U.16.1. Attīstīt pašvaldības inženierinfrastruktūru un pakalpojumus U.16.2. Sekmēt publiskās inženierinfrastruktūras uzlabošanu
RV17 MĀJOKĻI UN ĪPAŠUMS	U.17.1. Veicināt mājokļu pieejamību un uzlabot daudzdzīvokļu ēku un to piegulošo teritoriju apsaimniekošanu U.17.2. Sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un pašvaldības īpašumu pārvaldību

Kvalitatīva infrastruktūra ir viens no priekšnoteikumiem dzīves vides kvalitātes celšanai. Tā attīstāma un uzturama pārdomāti, ar pēc iespējas mazāku ietekmi uz apkārtējo vidi un ar mērķi uzlabot vides kvalitāti. Nākošajā periodā, līdzīgi kā līdz šim, nepieciešams veikt ieguldījumus ūdenssaimniecības attīstībā un energoefektivitātes uzlabošanā. Publiskās ārtelpas un publisko ūdeņu pieejamība, sakoptība un apsaimniekošana arī ir viens no dienaskārtības jautājumiem. Globālās tendences perspektīvā atspoguļosies vides un dabas resursu izmantošanas risinājumus, ilgtspējīgā atkritumu apsaimniekošanā, jaunus mobilitātes veidos un enerģijas patēriņā.

Ilūkstes novada pašvaldības veicamo darbu lauks ir plašs, iezīmējot nākamajā periodā paveicamo vienlaikus ar virzību ilgtermiņa attīstības redzējuma virzienā.

Daugavpils pilsētas kā nacionālas nozīmes centra tuvums Ilūkstes novadam un tās iedzīvotājiem arī turpmāk kalpos par nozīmīgu resursu turpmākajai attīstībai – darba vietu, pakalpojumu pieejamība, tomēr jādomā par ekonomisko rādītāju celšanas pasākumiem ar vietējiem resursiem, veicinot vienmērīgu un sabalansētu izaugsmi un mazinot sarūkšanas procesus.

Ilūkstes novada iedzīvotājiem ir svarīgi, lai arī turpmāk pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai tiktu nodrošināti izglītības, kultūras, sporta, veselības aprūpes un sociālās aizsardzības pakalpojumi, tiktu veicināta sabiedrības iesaiste un aktivitāte. Ne mazāk svarīga ir sakopta ārējā vide, sabiedriskā kārtība un drošība, pieejami mājokļi un komunālie pakalpojumi, sakārtoti ceļi un pietiekams sabiedriskā transporta nodrošinājums, kā arī labvēlīga vide ekonomiskai attīstībai, pieejamas darba vietas, attīstīta lauksaimniecība, pieejamas aktīvās atpūtas un tūrisma iespējas.

3. SASKAŅOTĪBA UN PĒCTECĪBA

Ilūkstes novada IAS 2013–2030 ilgtermiņa uzstādījumi veidoti saskaņā ar nacionāla līmeņa ilgtermiņa plānošanas dokumentu – Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam (Latvija 2030), un reģiona līmeņa ilgtermiņa plānošanas dokumentiem – Latgales stratēģiju 2030. Secīgi, Ilūkstes novada attīstības programma 2020.–2026. gadam veidota saskaņā ar Ilūkstes novada IAS 2013–2030, un saskaņojot ar aktuālajiem nacionāla, reģionāla, un vietēja līmeņa plānošanas dokumentiem.

Ilūkstes novada pašvaldība ietilpst Latgales plānošanas reģionā un robežojas ar Daugavpils novadu un Zemgales plānošanas reģiona Aknīstes un Jēkabpils novadiem, kuru attīstības uzstādījumi un sadarbības saites vērtētas 3.3. apakšnodaļā. (Attēls 5)

ATTĒLS 5. ILŪKSTES NOVADS LATGALES PLĀNOŠANAS REĢIONĀ UN ATTĪSTĪBAS CENTRI

Tāpat, saskaņošana veikta ar Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2014.–2020. gadam. Ilūkstes novada AP 2020–2026 ievērtēti izstrādes brīdī esošie konceptuālie dokumenti, saistībā ar perspektīvo administratīvi teritoriālo reformu un nacionālo attīstības plānošanu – izstrādē esošo Nacionālo attīstības plāna 2021.–2027. gadam 1. redakciju un Reģionālās politikas pamatnostādnēm 2021.–2027. gadam.

3.1. EIROPAS STRUKTURĀLIE UN INVESTĪCIJU FONDI 2021.-2027. GADA PROGRAMMĒŠANAS PERIODĀ

2018. gada 2. maijā Eiropas Komisija publicēja Komisijas paziņojumu par Daudz gadu finanšu shēmu 2021.-2027. gadam¹. Šis dokuments ir Eiropas Komisijas priekšlikuma projekts nākošajam Eiropas Savienības ilgtermiņa budžetam pēc 2020. gada, kad beigsies Eiropas strukturālo un investīciju fondu 2014.-2020. gada programmēšanas periods. Eiropas Savienības dalībvalstīm ir jāvienojas par Eiropas Savienības budžeta gala variantu līdz 2020. gada sākumam, attiecīgi paredzot Eiropas Savienības budžeta sadali starp dalībvalstīm.

Saskaņā ar Eiropa Komisijas publicētajiem normatīvo aktu (regulu) priekšlikumiem Latvija joprojām varēs saņemt Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESIF) atbalstu kā "mazāk attīstītais reģions". Atbilstoši Eiropas Komisijas priekšlikumam Kohēzijas politikas atbalsta samazinājums salīdzinājumā ar 2014.-2020. gada programmēšanas periodu ir 13% (584 miljoni EUR), un plānotais ESIF piešķirums ir 4,262 miljardi EUR. Turklāt piedāvātais Eiropas Savienības līdzfinansējuma samazinājums ir no 85 uz 70%, kas radīs papildu slogu projektu īstenošanai (t.sk. Ilūkstes novada pašvaldībai). Šāda situācija ir izskaidrojama ar to, ka Eiropas Komisija cenšas samazināt grantu finansējuma īpatsvaru un palielināt finanšu instrumentu (aizdevumu, aizdevumu garantiju u.c.) īpatsvaru projektu finansēšanā.

Eiropas Savienības daudz gadu budžeta projekts ietver septiņas prioritātes, no kurām 2. prioritātes "Kohēzija un vērtības" un 3. prioritātes "Dabas resursi un vide" ietvaros varētu tikt piešķirts finansējums projektu īstenošanā (Attēls 6)

ATTĒLS 6. EIROPAS SAVIENĪBAS DAUDZGADU FINANŠU SHĒMAS 2021.-2027. GADAM PRIORITĀTES, KURU IETVAROS VARĒS SAŅEMT ATBALSTU

Kohēzijas politika ir Eiropas Savienības galvenā investīciju politika, un tās mērķis ir veicināt pilsētattīstību un mazināt sociāli ekonomiskās atšķirības starp Eiropas Savienības reģioniem. Eiropas Savienības kohēzijas politikas īstenošanai paredzētais finansējums veidos Eiropas Savienības daudz gadu budžeta piešķiruma Latvijai lielāko daļu.

Kohēzijas politikai 2021.-2027. gada periodā ir pieci galvenie mērķi:

- Viedāka Eiropa (inovācija, digitalizācija, ekonomikas pārkārtošana, atbalsts maziem un vidējiem uzņēmumiem);
- Zaļāka Eiropa ar zemākām oglekļa emisijām (Parīzes nolīguma īstenošana un investēšana enerģētikas pārkārtošanā, atjaunojamajos resursos un cīņai pret klimata pārmaiņām);
- Labāk savienota Eiropa (stratēģiskie pārvadājumi un digitālie tīkli);

II. KOHĒZIJA UN VĒRTĪBAS

5. Reģionālā attīstība un kohēzija

- Eiropas Reģionālās attīstības fonds
- Kohēzijas fonds
- Atbalsts Kipras turku kopienai

6. Ekonomiskā un monetārā savienība

- Reformu atbalsta programma, tostarp reformu īstenošanas instruments un konverģences mehānisms
- Euro aizsardzība pret viltojumiem

7. Ieguldījums cilvēkos, sociālajā kohēzijā un vērtībās

- Eiropas Sociālais fonds + (t. sk. Migrantu integrācija un Veselība)
- Programma Erasmus+
- Eiropas Solidaritātes korpuss
- Tiesiskums, tiesības un vērtības
- Radošā Eiropa (t. sk. MEDIA)

III. DABAS RESURSI UN VIDE

8. Lauksaimniecība un jūrlietu politika

- Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds
- Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
- Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds

9. Vide un klimata pasākumi

- Vides un klimata pasākumu programma (LIFE)

¹ Eiropas Komisijas 2018. gada 2. maija paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Mūsdienīgs budžets Savienībai, kas aizsargā, dod iespējas un aizstāv. Daudz gadu finanšu shēma 2021.-2027.gadam".

- d) Sociālāka Eiropa (atbalsts kvalitatīvai nodarbinātībai (t.sk. jauniešu nodarbinātībai), izglītībai, prasmju ieguvei, sociālajai iekļaušanai un vienlīdzīgai piekļuvei veselības aprūpei);
- e) ledzīvotājiem tuvāka Eiropa (vietējā līmeņa stratēģiju izstrāde un ilgtspējīga pilsētu attīstība Eiropas Savienībā). (Attēls 7)

Ilūkstes novada AP 2020-2026 atspoguļotās vajadzības lielā mērā sasaistās ar Eiropas izvirzītajiem mērķiem, uz ko iespējams likt lielāku uzsvaru nākošajā periodā. (Attēls 7)

ATTĒLS 7. EIROPAS SAVIENĪBAS PRIORITĀTES 2021.-2027.GADA KOHĒZIJAS POLITIKAS IEGULDĪJUMIEM²

3.2. ATBILSTĪBA NACIONĀLA LĪMEŅA TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Latvija 2030

Latvija 2030 ir Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (turpmāk arī – Latvija 2030) – hierarhiski augstākais valsts ilgtermiņa plānošanas dokuments. Latvijas stratēģijas galvenie uzstādījumi ir laimīgs cilvēks labklājīgā valstī, ilgtspējīgs un veselīgs dzīvesveids, radoša, iecietīga un toleranta sabiedrība, sadarbībā radīta konkurētspēja un valsts kā ātrspējas partneris. Ilgtspējīgas attīstības pamatideja aicina apmierināt esošās paaudzes vajadzības, līdzsvarojot sabiedrības labklājības, vides un ekonomiskās attīstības intereses, vienlaikus nodrošinot vides prasību ievērošanu un dabas daudzveidības saglabāšanos, lai nemazinātu nākamo paaudžu vajadzību apmierināšanas iespējas.³

Latvijas mērķis – 2030. gadā Latvija būs plaukstoša aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts. Ikviens varēs justies drošs un piederīgs Latvijai, šeit katrs varēs īstenot savus mērķus. Nācijai stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras un garīgajās vērtībās, latviešu valodas bagātībā un citu valodu zināšanās. Tas vienos sabiedrību jaunu, daudzveidīgu un neatkarīgu vērtību radīšanai ekonomikā, zinātnē un kultūrā, kuras novērtēs, pazīs un cienīs arī ārpus Latvijas. Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam rīcībās vietējās pašvaldības mērogā iekļauta lielākā daļa no Latvija 2030 rīcību virzienu skartajiem jautājumiem (Tabula 7). Katru rīcības virzienu raksturojošās aktivitātes, kas ir saskaņā ar Latvija 2030 uzstādījumiem, skatāmas Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. III sējumā – Rīcību plāns.

² Dagile A, "Eiropas Komisijas vadlīnijas investīcijām Latvijā 2021-2027", skat.: <https://www.esfondi.lv/prezentacijas>

³ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, Pārresoru koordinācijas centrs. Apstiprināts ar 2010. gada 10.jūnija Latvijas Republikas Saeimas lēmumu, skat.: <http://www.pkc.gov.lv/lv/valsts-attistibas-planosana/latvijas-ilgtspejigas-attistibas-strategija>

TABULA 4. SASKAŅOTĪBA AR LATVIJAS ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJU LĪDZ 2030.
GADAM

Latvija 2030		Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026. gadam
Prioritātes	Prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni	Rīcības virziens
1.Kultūras telpas attīstība - kultūras telpas saglabāšana, mijiedarbība un bagātināšana	Piederības izjūtas Latvijas kultūras telpai stiprināšana Radošas sabiedrības veidošana	RV1 Kopiena RV2 Izglītība un prasmes RV3 Kultūrvide
2.Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā - cilvēkkapitāla bāzes vērtība un produktivitāte	Nodarbinātības programmas darbaspēka līdzdalības palielināšanai Cilvēkkapitāla attīstība un produktivitātes kāpinājums Veselības un sociālo pakalpojumu kvalitāte un pieejamība Depopulācijas risku mazināšana Novecošanās un mājsaimniecību struktūras izmaiņu ietveršana sabiedrisko un sociālo pakalpojumu politikā	RV1 Kopiena RV2 Izglītība un prasmes RV6 Sociālā iekļaušana RV7 Sociālā palīdzība un pakalpojumi RV10 Pašvaldības pārvalde un pakalpojumi RV11 Uzņēmējdarbība
Iespēju vienlīdzība un vidusslāņa veidošanās	Kvalitatīvas izglītības un bērnu aprūpes pieejamība Resursu pieejamība Darba tirgus pieejamība un diskriminācijas mazināšana Īslaicīgās nabadzības amortizācija un nabadzības riska grupas	RV2 Izglītība un prasmes RV6 Sociālā iekļaušana RV7 Sociālā palīdzība un pakalpojumi RV8 Drošība RV11 Uzņēmējdarbība
3.Paradigmas maiņa izglītībā - kvalitatīva un pieejama izglītība mūža garumā	Izglītības pieejamība un pārmaiņas izglītības procesa organizācijā Skola kā sociālā tīklojuma centrs Kontekstuāla izglītība un skolotāja profesijas maiņa E-skola un informācijas tehnoloģiju izmantošana Izglītošanās mūža garumā	RV1 Kopiena RV2 Izglītība un prasmes
4. Inovatīva un ekoefektīva ekonomika - masveida jaunrade un inovācija	Lietotāju virzītas inovācijas Atvērtu inovāciju prakse Inovatīva uzņēmējdarbība Plaša jaunrades kultūra	RV1 Kopiena RV2 Izglītība un prasmes RV11 Uzņēmējdarbība RV12 Tūrisms un amatniecība
Atjaunojama un droša enerģija	Enerģētiskā drošība un neatkarība Atjaunojamo enerģijas resursu izmantošana un inovācija Ergoefektivitātes pasākumi Ergoefektīva un videi draudzīga transporta politika	RV13 Dabas resursi un vide RV14 Teritorija un publiskā ārtelpa RV15 Mobilitāte RV16 Inženierinfrastruktūra RV17 Mājokļi un īpašums
5.Daba kā nākotnes kapitāls - dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga	Dabas kapitāla pārvaldība Tirgus instrumentu izveide Dabas aktīvu kapitalizēšana Ilgtspējīga dzīves veida veicināšana	RV13 Dabas resursi un vide RV14 Teritorija un publiskā ārtelpa RV11 Uzņēmējdarbība

Latvija 2030		Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026. gadam
apsaimniekošana		RV12 Tūrisms un amatniecība RV17 Mājokļi un īpašums
6. Telpiskās attīstības perspektīva - Sasniedzamības uzlabošana	Transporta infrastruktūras plānošana Integrētas sabiedriskā transporta sistēmas veidošana Autoceļu tīkla attīstība Sakaru, masu mediju un datu pārraides pieejamības nodrošināšana	RV15 Mobilitāte RV16 Inženierinfrastruktūra
Apdzīvojums	Pilsētu un lauku mijiedarbība Attīstības centru funkcionālais tīkls	Visi RV
7. Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība - Sociālā kapitāla vērtības pieaugums	Sabiedrības līdzdalība politikas veidošanā Pilsoniskā izglītība un sociālā integrācija E-pārvaldība un sabiedriskā inovācija	RV1 Kopiena RV2 Izglītība un prasmes RV8 Drošība RV9 Attīstības sadarbība RV10 Pašvaldības pārvalde un pakalpojumi

Nacionālais attīstības plāns

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020. gadam⁴ (turpmāk arī - NAP2020) ir valsts galvenais nacionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteikts valsts vidēja termiņa redzējums, prioritātes un būtiskākie to rīcību virzieni (RV). NAP2020 izstrādāts saskaņā ar Latvija 2030.

Vadmotīvs par Latviju 2020.gadā ir „Ekonomikas izrāviens – katra Latvijas iedzīvotāja un valsts labklājības pieaugumam!”. Lai sasniegtu vadmotīvu, noteiktas trīs prioritātes: tautas saimniecības izaugsme, cilvēka drošumspēja un izaugsmi atbalstošas teritorijas. Katrai prioritātei noteikti rīcības virzieni, to mērķi un rādītāji, lai noteiktu mērķu izpildīšanas pakāpi un novērtētu, cik atbilstoši un efektīvi ir risinātas identificētās problēmas un novērsti šķēršļi. Ilūkstes novada AP 2020-2026 rīcībās iekļauta lielākā daļa no NAP2020 rīcību virzienu skartajiem jautājumiem, liekot mazāku uzsvāru uz tādiem jautājumiem kā izcilu pētniecību un augstāko izglītību, augstāzīgu un eksportspējīgu ražošanu, kas nav aktuāli, vai ir citā līmenī risināmi un atbalstāmi virzieni Ilūkstes novadā (Tabula 5). Katru rīcības virzienu raksturojošās aktivitātes, kas ir saskaņā ar NAP2020 uzstādījumiem, skatāmas Ilūkstes novada AP 2020-2026 III sējumā – Rīcību plāns.

TABULA 5. SASKAŅOTĪBA AR NACIONĀLO ATTĪSTĪBAS PLĀNU 2014.-2020. GADAM

Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020. gadam	Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026. gadam
PRIORITĀTE “Tautas saimniecības izaugsme”	
RV “Augstāzīga un eksportspējīga ražošanas un starptautiski konkurētspējīgi pakalpojumi”	RV11 Uzņēmējdarbība RV12 Tūrisms un amatniecība
RV “Izcila uzņēmējdarbības vide”	RV11 Uzņēmējdarbība
RV “Attīstīta pētniecība, inovācija un augstākā izglītība”	RV2 Izglītība un prasmes
RV “Energiefektivitāte un enerģijas ražošana”	RV13 Dabas resursi un vide RV14 Teritorija un publiskā ārtelpa

⁴ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020. gadam, Pārresoru koordinācijas centrs. Apstiprināts ar 2012. gada 20.decembra Latvijas Republikas Saeimas lēmumu, skat.: <http://www.pkc.gov.lv/lv/valsts-attistibas-planosana/nacionalais-attistibas-plans>

Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020. gadam	Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026. gadam
	RV17 Mājokļi un īpašums
Prioritāte "Cilvēka drošumspeja"	
RV "Cienīgs darbs"	RV2 Izglītība un prasmes RV11 Uzņēmējdarbība
RV "Stabili pamati tautas ataudzei"	Visi RV
RV "Kompetenču attīstība"	RV1 Kopiena RV2 Izglītība un prasmes
RV "Vesels un darbaspējīgs cilvēks"	RV3 Kultūrvide RV4 Veselība RV5 Sports un aktīvā atpūta RV7 Sociālā palīdzība un pakalpojumi RV8 Drošība
RV "Cilvēku sadarbība, kultūra un pilsoniskā līdzdalība kā piederības Latvijai pamats"	RV1 Kopiena RV3 Kultūrvide RV6 Sociālā iekļaušana RV9 Attīstības sadarbība RV10 Pašvaldības pārvalde un pakalpojumi
Prioritāte "Izaugsmi atbalstošas teritorijas"	
RV "Ekonomiskās aktivitātes veicināšana reģionos – teritoriju potenciāla izmantošana"	RV11 Uzņēmējdarbība RV12 Tūrisms un amatniecība RV17 Mājokļi un īpašums RV15 Mobilitāte RV16 Inženierinfrastruktūra
RV "Pakalpojumu pieejamība līdzvērtīgāku darba iespēju un dzīves apstākļu radīšanai"	RV10 Pašvaldības pārvalde un pakalpojumi RV11 Uzņēmējdarbība RV15 Mobilitāte RV16 Inženierinfrastruktūra
RV "Dabas un kultūras kapitāla ilgtspējīga apsaimniekošana"	RV3 Kultūrvide RV12 Tūrisms un amatniecība RV13 Dabas resursi un vide RV14 Teritorija un publiskā ārtelpa RV17 Mājokļi un īpašums

Nemot vērā, ka Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam darbības laiks pārsniedz NAP2020 termiņu, Tabula 6 veikta saskaņošana ar izstrādē esošā Latvijas Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027. gadam (gala redakcijas projekts uz 20.12.2019.) (turpmāk arī NAP2027). NAP2027 stratēģiskie mērķi ir produktivitāte un ienākumi, vienlīdzīgas iespējas, sociālā uzticēšanās, reģionālā attīstība. Katru rīcības virzienu raksturojošās aktivitātes, kas ir saskaņā ar NAP2027 uzstādījumiem, skatāmas Ilūkstes novada AP 2020-2026 III sējuma – Rīcību plāns.

TABULA 6. SASKAŅOTĪBA AR NACIONĀLO ATTĪSTĪBAS PLĀNU 2021.-2027. GADAM

Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam	Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026. gadam
PRIORITĀTE "Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki"	
RV Uz cilvēku centrēta veselības aprūpe	RV4 Veselība
RV Psiholoģiskā un emocionālā labklājība	RV5 Sports un aktīvā atpūta RV6 Sociālā iekļaušana
RV Stipras ģimenes paaudzēs	RV1 Kopiena RV6 Sociālā iekļaušana

Nacionālais attīstības plāns 2021.-2027. gadam	Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026. gadam
RV Sociālā iekļaušana	RV6 Sociālā iekļaušana
PRIORITĀTE "ZINĀŠANAS UN PRASMES PERSONĪBAS UN VALSTS IZAUGSMEI"	
RV Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai	RV2 Izglītība un prasmes RV1 Uzņēmējdarbība
RV Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība	RV2 Izglītība un prasmes
PRIORITĀTE "UZŅĒMUMU KONKURĒTSPĒJA UN MATERIĀLĀ LABKLĀJĪBA"	
RV Produktivitāte un inovācija	RV2 Izglītība un prasmes
RV Darbs un ienākumi	RV1 Uzņēmējdarbība
RV Kapitāls un uzņēmējdarbības vide	
PRIORITĀTE "KVALITĀTĪVA DZĪVES VIDE UN TERITORIJU ATTĪSTĪBA"	
RV Daba un vide	RV13 Dabas resursi un vide RV14 Teritorija un publiskā ārtelpa RV16 Inženierinfrastruktūra RV17 Mājokļi un īpašums
RV Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi	RV1 Uzņēmējdarbība RV15 Mobilitāte RV16 Inženierinfrastruktūra
RV Līdzsvarota reģionālā attīstība	RV9 Attīstības sadarbība RV10 Pašvaldības pārvalde un pakalpojumi RV15 Mobilitāte RV11 Uzņēmējdarbība
RV Mājoklis	RV17 Mājokļi īpašums RV15 Inženierinfrastruktūra
PRIORITĀTE "KULTŪRA UN SPORTS AKTĪVAI UN PILNVĒRTĪGAI DZĪVEI"	
RV Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs	RV3 Kultūrvide RV5 Sports aktīvā atpūta
RV Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai	RV12 Tūrisms un amatniecība
PRIORITĀTE "VIENOTA, DROŠA UN ATVĒRTA SABIEDRĪBA"	
RV Saliedētība	RV1 Kopiena RV2 Izglītība un prasmes RV8 Drošība
RV Tiesiskums un pārvaldība	RV9 Attīstības sadarbība RV10 Pašvaldības pārvalde un pakalpojumi
RV Drošība	RV8 Drošība

Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam⁵

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas izstrādātās un Ministru kabineta apstiprinātās Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam detalizē Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027.gadam uzstādījumus, rīcības virzienus un uzdevumus reģionālajā politikā.

Latvijā ir vienas no augstākajām reģionālās attīstības atšķirībām – Latgalē iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju ir 51% no vidējā IKP uz vienu iedzīvotāju valstī, un Zemgalē – 63%. Reģionālās politikas galvenais mērķis ir radīt priekšnosacījumus visu reģionu ekonomiskā potenciāla attīstībai un

⁵ Ministru kabineta rīkojums Nr.587 "Par Reģionālās politikas pamatnostādnēm 2021.-2027. gadam " 26.11.2019. Skat.: <https://likumi.lv/ta/id/310954-par-regionalas-politikas-pamatnostadnem-2021-2027-gadam>

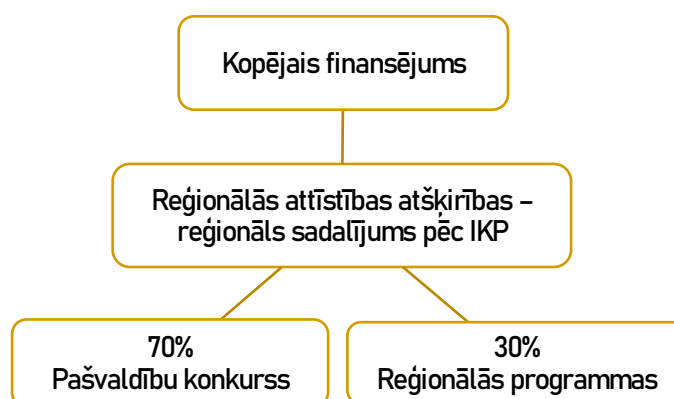
sociālekonomisko atšķirību mazināšanai, paaugstinot iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un kvalitatīvas dzīves vides attīstībai, vidējā termiņā panākot reģionālā IKP starpības samazinājumu.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, izvirzīti divi apakšmērķi - uzņēmējdarbības vides uzlabošana reģionos un pakalpojumu efektivitātes uzlabošana reģionos. Reģionālās ekonomikas attīstībā būtiska loma ir tieši pašvaldībām kā vietējās attīstības līderiem, kas sadarbībā ar komersantiem veido uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, tādējādi noņemot slogu komersantam veikt ieguldījumus infrastruktūrā un dodot iespēju komersantam novirzīt investīcijas produkta attīstībai.

Pašvaldības plānots iesaistīt izvirzīto uzdevumu īstenošanā, tam paredzot finansējumu no vairākiem avotiem. Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.-2026. gadam stratēģiskie uzstādījumi nav pretrunā ar Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam un atbalsta to ieviešanu.

Reģionālās attīstības atbalsta modelis paredz:

- ∞ lai mazinātu reģionālās attīstības atšķirības, kopējais investīciju atbalsta apjoms reģionālās attīstības veicināšanai tiks piešķirts, kā kritēriju izmantojot reģionālo IKP uz vienu iedzīvotāju, lielāko finansējuma apjomu paredzot plānošanas reģionam ar mazāko reģionālo IKP uz vienu iedzīvotāju
- ∞ investīciju finansējumu plānots dalīt divās daļās: 70% finansējuma plānots novirzīt pašvaldībām konkursa kārtībā starp katra plānošanas reģiona pašvaldībām, balstoties uz pašvaldību attīstības programmām, un 30% finansējuma plānots novirzīt uz rezultātiem balstītu reģionālā mēroga projektu īstenošanai saskaņā ar plānošanas reģionu attīstības programmās noteiktajām prioritātēm. (Attēls 8)

ATTĒLS 8. ES FONDU ATBALSTA SADALĪJUMA SHĒMA

Pamatnostādņēs uzsvērtā viedo risinājumu nozīme teritoriju attīstībā un ka teritorijas attīstības plānošanas dokumenti kalpo par pamatu investīciju piesaistei. Reģionālās politikas īstenošanai izvirzītie mērķi paredz īstenot pasākumus vairākos rīcības virzienos:

- ∞ Vietas sagatavošana uzņēmējiem un to produktivitāte;
- ∞ Cilvēkkapitāla piesaiste reģionos;
- ∞ Pakalpojumu nodrošināšana reģionos atbilstoši demogrāfiskajiem izaicinājumiem;
- ∞ Sasniedzamība un dzīves vide reģionos;
- ∞ Plānošanas reģionu un pašvaldību administrācijas darba efektivitāte.

Ilūkstes novada AP 2020-2026 rīcībās vietējās pašvaldības mērogā iekļauta lielākā daļa no Reģionālās politikas pamatnostādņu 2021.-2027. gadam rīcību virzienu skartajiem jautājumiem, tā atbalsta pamatnostādņu ieviešanu un mērķtiecīgu reģionālo atšķirību mazināšanu.

3.3. ATBILSTĪBA REĢIONĀLA LĪMEŅA TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTAM

LATGALES STRATĒGIJA 2030⁶

Latgales ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir Latgales plānošanas reģiona ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments.

Latgales vīzija 2030. gadam - "Gudrā Latgale".

Ilgtermiņa mērķis līdz 2030. gadam ir panākt straujāku reģiona ekonomisko attīstību, lai celtu cilvēku ienākumus, saglabātu un vairotu Latgales bagātīgo potenciālu un padarītu Latgali par pievilcīgu dzīves vidi arī nākamajām paaudzēm. Ilūkstes novada AP 2020-2026 saskaņotība ar Latgales stratēģijas 2030 attēlota Tabula 7.

TABULA 7. SASKAŅOTĪBA AR LATGALES STRATĒGIJU 2030

Latgales stratēģija 2030	Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026. gadam
1. stratēģiskais virziens PRASMES	RV1 Kopiena RV2 Izglītība un prasmes
2. stratēģiskais virziens SAVIENOJUMI	RV15 Mobilitāte RV16 Inženierinfrastruktūra
3. stratēģiskais virziens GUDRA PĀRVALDĪBA	RV9 Attīstības sadarbība RV10 Pašvaldības pārvalde un pakalpojumi
4. stratēģiskais virziens EFEKTĪVI UZŅĒMUMI	RV11 Uzņēmējdarbība RV12 Tūrisms un amatniecība

LATGALES PROGRAMMA 2010-2019⁷

Latgales plānošanas reģiona teritorijas attīstība vidējā termiņā tiek plānota pēc Latgales plānošanas reģiona attīstības programmā 2010.-2019. gadam izvirzītajiem uzstādījumiem, kuri tiks īstenoti sadarbojoties nacionālajām, reģionālajām un vietējām pārvaldes līmeņa institūcijām. Ilūkstes novada AP 2020-2026 saskaņotība ar Latgales programmu 2010-2019 attēlota Tabula 8.

TABULA 8. SASKAŅOTĪBA AR LATGALES PROGRAMMU 2010-2019

Latgales programma 2010-2019 - darbības programmas -	Ilūkstes novada attīstības programma 2020-2026. gadam
Latgale ID (sniegtu koncentrētu atbalstu uzņēmējdarbības attīstībai Latgalē)	RV11 Uzņēmējdarbība RV12 Tūrisms un amatniecība
Fonds (finanšu instrumentu programma)	RV9 Attīstības sadarbība RV10 Pašvaldības pārvalde un pakalpojumi RV11 Uzņēmējdarbība
Attīstības centru tīkls (policentriskas attīstības programma)	RV9 Attīstības sadarbība
Transporta un sakaru programma „Savienojumi”	RV15 Mobilitāte RV16 Inženierinfrastruktūra
Novadu programma	RV9 Attīstības sadarbība RV10 Pašvaldības pārvalde un pakalpojumi

⁶ Latgales stratēģija 2030, Latgales plānošanas reģions. Apstiprināta ar 2010. gada 1. decembra Latgales plānošanas reģiona Attīstības padomes sēdes lēmumu, skat.: <https://lpr.gov.lv/lv/padome-l2f3/planosana/>

⁷ Latgales programma 2010-2019, Latgales plānošanas reģions. Apstiprināta ar 2010. gada 1. decembra Latgales plānošanas reģiona Attīstības padomes sēdes lēmumu, skat.: <https://lpr.gov.lv/lv/padome-l2f3/planosana/>

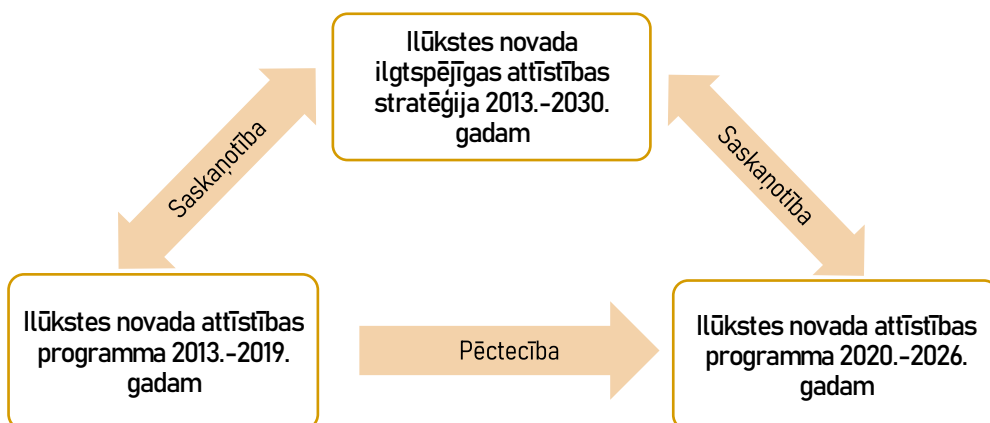
Latgales programma 2010-2019 - darbības programmas -	Ilūkstes novada attīstības programma 2020-2026. gadam
„Skola+” (sabiedriskās darbības atbalsta centru un pakalpojumu programma)	RV1 Kopiena RV2 Izglītība un prasmes RV3 Kultūrvide RV5 Sports un aktīvā atpūta
Sociāli atbildīgā Latgale	RV6 Sociālā iekļaušana RV7 Sociālā palīdzība un pakalpojumi RV13 Dabas resursi un vide
Ezeri (tūrisma un dabas programma)	RV12 Tūrisms un amatniecība RV13 Dabas resursi un vide RV14 Teritorija un publiskā ārtelpa
Latgales reģiona pievilcība (mārketinga programma)	RV9 Attīstības sadarbība RV10 Pašvaldības pārvalde un pakalpojumi RV11 Uzņēmējdarbība RV12 Tūrisms un amatniecība
Zaļā enerģija (nākotnes zināšanu programma)	RV2 Izglītība un prasmes RV13 Dabas resursi un vide RV14 Teritorija un publiskā ārtelpa RV15 Mobilitāte RV16 Inženierinfrastruktūra RV17 Mājokļi un īpašums

3.4. ATBILSTĪBA VIETĒJĀ LĪMENĀ TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Ilūkstes novada attīstības programmas 2020.–2026. gadam izstrādē ievērota pēctecība, izmantoti līdz šim izstrādātie un politikas veidošanas procesā apstiprinātie galvenie Ilūkstes novada pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumenti:

- ∞ Ilūkstes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.–2030. gadam (noteikti novada teritorijas attīstības ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi);
- ∞ Ilūkstes novada teritorijas plānojums 2019.–2030. gadam (noteikta un attēlota novada telpiskā struktūra, atļautā izmantošana);
- ∞ Ilūkstes novada attīstības programma 2013.–2019. gadam (noteikti novada teritorijas attīstības vidēja termiņa uzstādījumi).

Ilūkstes novada attīstības programmā 2020.-2026. gadam izvirzītās vidēja termiņa prioritātes un rīcību virzieni ir saskaņā ar Ilūkstes novada IAS 2013-2030 noteiktām ilgtermiņa prioritātēm, stratēģiskajiem mērķiem un saglabā pēctecību Ilūkstes novada attīstības programmā 2013.-2019. gadam paredzētajam. (Attēls 9)

ATTĒLS 9. ILŪKSTES NOVADA PAŠVALDĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SASKAŅOTĪBA UN PĒCTECĪBA

Lai nodrošinātu sabalansētu un efektīvu attīstību, nepieciešama sadarbība ar apkārtējām pašvaldībām un kopīgs nākotnes attīstības redzējums. Ilūkstes novada attīstības nostādnes savstarpēji saistās ar kaimiņu novadu izvirzītajiem mērķiem un prioritātēm, novadu stratēģiskie uzstādījumi cits citu papildina. Izstrādājot Ilūkstes novada attīstības programmu 2020.-2026. gadam, izvērtēti Aknīstes, Jēkabpils un Daugavpils novadu pašvaldību vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumenti. Ekonomiskās specializācijas un sadarbības jomu identificēšanā ar Ilūkstes novadu, izskatītas arī kaimiņu pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģijas. (Tabula 9)

Ilūkstes novada pašvaldība kopā ar Aknīstes, Viesītes, Neretas, Jaunjelgavas, Salas un Jēkabpils novadu pašvaldībām ir dibinājušas Sēlijas novadu apvienību kopīgu mērķu un uzdevumu sasniegšanai:

- ∞ Sēlijas ekonomiskās attīstības veicināšanai;
- ∞ Sēlijas kultūrvēsturiskās identitātes saglabāšanai, nostiprināšanai, popularizēšanai un izmantošanai reģiona atpazīstamības un tūrisma attīstībai;
- ∞ kopīgu uzdevumu risināšanai un savu interešu aizstāvēšanai valsts līmenī;
- ∞ sadarbībai kopīgu projektu realizācijai;
- ∞ kopīgu pasākumu organizēšanai;
- ∞ starptautiskai sadarbībai.⁸

⁸ Sēlijas novadu apvienība. Skat.: <https://www.lps.lv/lv/apvienibas/selijas-novadu-apvieniba/>

TABULA 9. AKNĪSTES, JĒKABPILS UN DAUGAVPILS NOVADU PAŠVALDĪBU VIDĒJA TERMIŅA ATTĪSTĪBAS UZSTĀDĪJUMI

Pašvaldība	Ekonomiskā specializācija	Ilgtermiņa / vidēja termiņa teritorijas attīstības uzstādījumi	Funkcionālās saites, sadarbības jomas ar Ilūkstes novadu
<p>Aknīstes novads</p> <p>Attīstības programma 2014.-2020. gadam⁹</p> <p>Aknīstes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam¹⁰</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Daudzveidīga lauksaimniecība ar iespējamu zināma veida un līmeņa produkcijas pārstrādi ✓ Mežsaimniecība un kokapstrāde ✓ Derīgo izrakteņu ieguve ar iespējamu zināma veida un līmeņa pārstrādi ✓ Garīgās veselības ārstēšanas un aprūpes pakalpojumi ✓ Tūrisms ✓ Transporta un loģistikas pakalpojumi 	<p>VTP1 Iedzīvotājiem pievilcīgu pamatpakalpojumu nodrošināšana mūža garumā</p> <p>VTP2 Uzņēmējdarbību atbalstoši pasākumi un infrastruktūra</p> <p>VTP3 Kvalitatīva pārvaldība un resursu izmantošana</p>	<p>Kopīgo interešu jomas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kopīga Sēlijas kultūrvēsturiskā reģiona attīstības veicināšana; • Dienvidu pilsētu funkcionālā tīkla attīstība; • tūrisma infrastruktūras attīstība, veidojot tūrisma pakalpojumu tīklu; • Lietuvas pierobežas attīstības veicināšana; • valsts reģionālo un vietējo autoceļu attīstība. <p>Sadarbības jomas: Sēlijas reģions, darbaspēks no citiem novadiem, veselības un sociālā aprūpe, kultūra, kultūrvēsturiskais mantojums, uzņēmējdarbība, izglītība.</p>
<p>Jēkabpils novads</p> <p>Attīstības programma 2014.-2020. gadam¹¹</p> <p>Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam¹²</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Mežsaimniecības attīstība ✓ Lauksaimnieciskā ražošana ✓ Sabiedrisko pakalpojumu attīstība ✓ Tūrisma attīstība 	<p>VTP1 Mūsdienu prasībām atbilstoša izglītība, tās attīstība un pieejamības nodrošināšana</p> <p>VTP2 Kultūras infrastruktūras un kultūrvides attīstība</p> <p>VTP3 Veselīga dzīvesveida veicināšana, sabiedrības veselības uzlabošana un sporta attīstība</p> <p>VTP4 Kopienu izaugsme un pašiniciatīvu veicināšana</p> <p>VTP5 Sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība, pakalpojumu daudzveidība</p> <p>VTP6 Iedzīvotāju mobilitātes paaugstināšana</p> <p>VTP7 Mūsdienu prasībām atbilstošas inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu attīstība</p> <p>VTP8 Publiskās ārtelpas un infrastruktūras attīstība, vides un dabas aizsardzība</p> <p>VTP9 Sabiedriskās kārtības un drošības nodrošināšana</p> <p>VTP10 Pašvaldības darbības uzlabošana</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sēlijas novadu apvienība; • mežsaimniecība; • lauksaimniecība; • tūrisms; • kultūra; • izglītība; • veselības aprūpe.

⁹ Aknīstes novada attīstības programma 2014.-2020. gadam. Skat.: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_1286

¹⁰ Aknīstes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam. Skat.: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_1291

¹¹ Jēkabpils novada attīstības programma 2019.-2025. gadam. Skat.: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_13538

¹² Jēkabpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam. Skat.: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_871

Pašvaldība	Ekonomiskā specializācija	Ilgtermiņa / vidēja termiņa teritorijas attīstības uzstādījumi	Funkcionālās saites, sadarbības jomas ar Ilūkstes novadu
		VTP11 Uzņēmējdarbības un daudzveidīgas lauku teritorijas attīstības veicināšana	
Daugavpils novads Attīstības programma 2012.-2018. gadam ¹³ Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030. gadam ¹⁴	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lauksaimniecība; ✓ Mežsaimniecība; ✓ Zivsaimniecība; ✓ Derīgo izrakteņu ieguve; ✓ Atkritumu pārstrādāšana; ✓ Kravu pārvadājumi; ✓ Alternatīvā enerģija. 	VP1 Novada cilvēkkapitāla produktivitātes palielināšana VP2 Kvalitatīvas dzīves telpas pieejamības nodrošināšana novada teritorijā VP3 Novada ekonomiskā potenciāla izmantošanas efektivitātes celšana VP4 Novada kultūras un dabas telpas identitātes saglabāšana	Nav atrunāts.

¹³ Daugavpils novada attīstības programma 2012.-2018. gadam. Skat.: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_2977

¹⁴ Daugavpils novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030. gadam. Skat.: https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_5973

Ilūkstes novada attīstības programma 2020.-2026. gadam

Pasūtītājs: Ilūkstes novada pašvaldība

Izstrādātājs: SIA „Reģionālie projekti”

Projekta izstrādes vadība: Reinis Līcis, Dace
Stalidzāne, Zanda Lisovska

Projekta izstrādes komanda: Laine Šildere,
Līna Dimitrijeva, Sanita Fazilova, Jānis Ozols

Kontakti: Brīvības iela 7, Ilūkste, Ilūkstes novads,
LV-5447, Tel.: 65447850, 65462501
www.ilukste.lv

Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 2, Rīga,
LV – 1045, tel.: 67320809
www.rp.lv

